

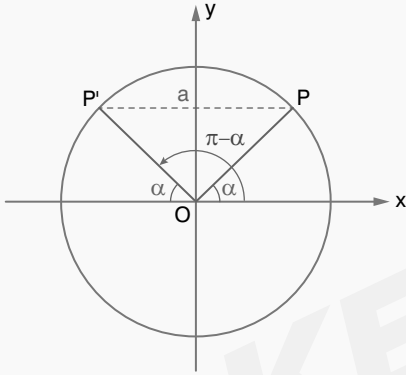
TRİGONOMETRİK DENKLEMLER

sin x = a Denkleminin Çözümü

-1 ≤ a ≤ 1 olmak üzere,

$$\sin x = a$$

denklemini sağlayan, [0, 2π) aralığındaki en küçük pozitif açının ölçüsü radyan cinsinden α olsun.

Şekildeki birim çemberde;

sin α = a ise sin(π - α) = sin α olduğundan,

aynı zamanda,

sin(π - α) = a olur.

α, denklemin bir kökü ise π - α da denklemin köküdür.

Sinüs fonksiyonunun periyodu 2π dir.

Buna göre, sin x = a denkleminin çözüm kümesi,

$\mathcal{C} = \{x \mid x = \alpha + k \cdot 2\pi \text{ veya } x = \pi - \alpha + k \cdot 2\pi, k \in \mathbb{Z}\}$ olur.

Örnek 1

x radyan türünden bir açı olmak üzere,

$$\sin x = \frac{1}{2}$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Örnek 2

x ∈ [0, 2π] için,

$$\sin x = -\frac{\sqrt{3}}{2}$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 3

x ∈ [0°, 360°] için,

$$\sin 2x = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

denkleminin kökleri nedir?

Her x reel sayısı için -1 ≤ sin x ≤ 1 olduğundan,

a > 1 veya a < -1 için

$$\sin x = a$$

denkleminin çözüm kümesi boş kümedir.

Örnek 4

$$\sin x = \frac{5}{2}$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

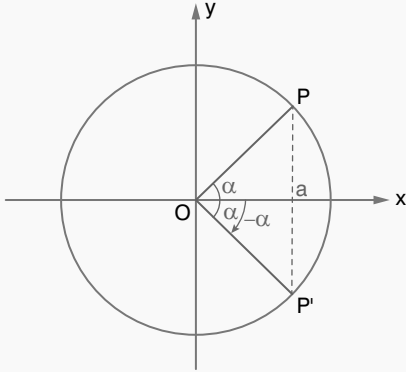
Trigonometrik Denklemler

cos x = a Denkleminin Çözümü

$-1 \leq a \leq 1$ olmak üzere,

$$\cos x = a$$

denklemini sağlayan, $[0, 2\pi)$ aralığındaki en küçük pozitif açının ölçüsü radyan cinsinden α olsun.

Şekildeki birim çemberde;

$\cos \alpha = a$ ise $\cos(-\alpha) = \cos \alpha$ olduğundan,

aynı zamanda,

$\cos(-\alpha) = a$ olur.

α , denklemin bir kökü ise $-\alpha$ da denklemin köküdür.

Kosinüs fonksiyonunun periyodu 2π dir.

Buna göre, $\cos x = a$ denkleminin çözüm kümesi,

$\mathcal{C} = \{x \mid x = \alpha + k \cdot 2\pi \text{ veya } x = -\alpha + k \cdot 2\pi, k \in \mathbb{Z}\}$ olur.

Örnek 5

x derece türünden bir açı olmak üzere,

$$\cos x = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Örnek 6

$$\cos x = -3$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Örnek 7

$x \in [0^\circ, 360^\circ]$ için,

$$\cos 3x = -\frac{1}{2}$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 8

$x \in [0, \pi]$ için,

$$\cos 4x + 1 = 0$$

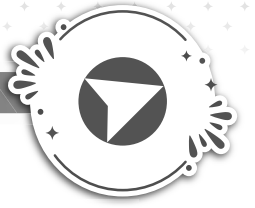
denkleminin kökleri nedir?

Örnek 9

$x \in [0, 2\pi]$ için,

$$\cos\left(2x + \frac{\pi}{5}\right) = \cos x$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 10 $\sin x = \cos \alpha$ Denkleminin Çözümü

$\sin x = \cos \alpha$ denkleminde,

1. $\sin x$ ifadesi yerine, $\cos\left(\frac{\pi}{2} - x\right)$ yazılır.

$\cos\left(\frac{\pi}{2} - x\right) = \cos \alpha$ denklemini elde edilir ve çözüm yapılır.

2. Ya da, $\cos \alpha$ ifadesi yerine, $\sin\left(\frac{\pi}{2} - \alpha\right)$ yazılır.

$\sin x = \sin\left(\frac{\pi}{2} - \alpha\right)$ denklemini elde edilir ve çözüm yapılır.

Örnek 10

$x \in [0^\circ, 360^\circ]$ için,

$$\cos(3x + 15^\circ) = \sin 15^\circ$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 11

$x \in \left[0, \frac{\pi}{2}\right]$ için,

$$\cos 5x = \sin\left(2x + \frac{\pi}{3}\right)$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 12

$x \in [0^\circ, 360^\circ]$ için,

$$\cos 2x - 3\cos x = 1$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 13

$x \in [0, 2\pi]$ için,

$$\sin 2x + \cos x = 0$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 14

$x \in [0^\circ, 360^\circ]$ için,

$$\operatorname{cosec}(2x - 36^\circ) - 2 = 0$$

denkleminin kökleri nedir?

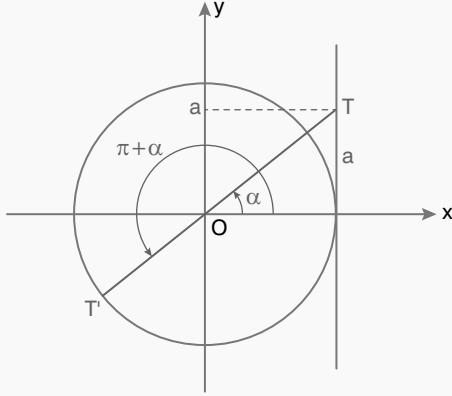

Trigonometrik Denklemler

tan x = a Denkleminin Çözümü

$$\tan x = a$$

denklemini sağlayan, $[0, 2\pi)$ aralığındaki en küçük pozitif açının ölçüsü radyan cinsinden α olsun.

Tanjant fonksiyonunun periyodu π olduğundan, $\tan x = a$ denkleminin çözüm kümesi,

$$\mathcal{C} = \{x \mid x = \alpha + k \cdot \pi, k \in \mathbb{Z}\} \text{ olur.}$$

Örnek 15

x radyan türünden bir açı olmak üzere,

$$\tan x = \sqrt{3}$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Örnek 16

$x \in [0, 2\pi)$ için,

$$\tan 8x = 1$$

denkleminin kaç farklı kökü vardır?

Örnek 17

$x \in [0, 2\pi)$ için,

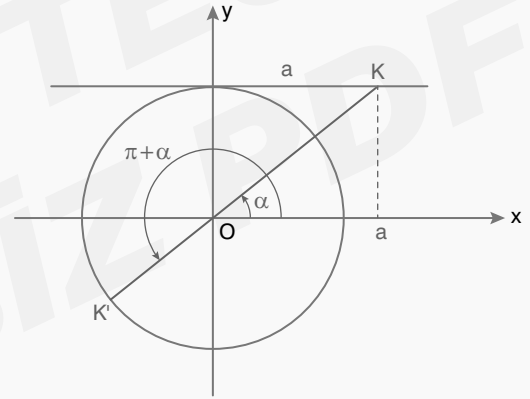
$$3 \sin x + \sqrt{3} \cos x = 0$$

denkleminin kökleri nedir?

cot x = a Denkleminin Çözümü

$$\cot x = a$$

denklemini sağlayan, $[0, 2\pi)$ aralığındaki en küçük pozitif açının ölçüsü radyan cinsinden α olsun.

Kotanjant fonksiyonunun periyodu π olduğundan, $\cot x = a$ denkleminin çözüm kümesi,

$$\mathcal{C} = \{x \mid x = \alpha + k \cdot \pi, k \in \mathbb{Z}\} \text{ olur.}$$

Örnek 18

$x \in [0, 2\pi)$ için,

$$\cot x = -\frac{\sqrt{3}}{3}$$

denkleminin kökleri nedir?

tan x = cot α Denkleminin Çözümü

tan x = cot α denkleminde,

1. tan x ifadesi yerine, $\cot\left(\frac{\pi}{2} - x\right)$ yazılır.

$\cot\left(\frac{\pi}{2} - x\right) = \cot \alpha$ denklemini elde edilir ve çözüm yapılır.

2. Ya da, cot α ifadesi yerine, $\tan\left(\frac{\pi}{2} - \alpha\right)$ yazılır.

tan x = $\tan\left(\frac{\pi}{2} - \alpha\right)$ denklemini elde edilir ve çözüm yapılır.

Örnek 19

$x \in \left[0, \frac{\pi}{2}\right]$ için,

$$\cot 2x = \tan 4x$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 20

$x \in [0^\circ, 360^\circ]$ için,

$$\tan(3x + 36^\circ) = -\cot 2x$$

denkleminin kökleri nedir?

Dikkat

- » Tanjant ve kotanjant içeren denklemlerde bulunan kök verilen ifadeyi tanımsız yapıyorsa bu kök çözüm kümesine alınmaz.
- » Payda içeren denklemlerde paydayı sıfır yapan kök çözüm kümesine içine alınmaz.

Örnek 21

$x \in [0, 2\pi]$ için,

$$\tan 3x \cdot \tan 2x = -1$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 22

$x \in [0^\circ, 180^\circ]$ için,

$$\frac{\cos 2x}{\sin x} - \frac{\sin 2x}{\cos x} = 0$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 23

$x \in [0, 2\pi]$ için,

$$\tan x = 1 - \cos 2x$$

denkleminin kökleri nedir?

Trigonometrik Denklemler

 $a \sin x + b \cos x = c$ Denkleminin Çözümü

$a, b, c \in \mathbb{R}$ için,

$a \cdot \sin x + b \cdot \cos x = c$ denklemini $\cos x$ ve $\sin x$ e bağlı doğrusal denklemdir.

$a \cdot \sin x + b \cdot \cos x = c$ denkleminin çözümü için denklemin her iki tarafı, $\sin x$ veya $\cos x$ in katsayısına bölünür.

$\sin x + \frac{b}{a} \cdot \cos x = \frac{c}{a}$ denkleminde;

$\frac{b}{a} = \tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha}$ yazarsak,

$$\sin x + \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} \cdot \cos x = \frac{c}{a}$$

$$\frac{\sin x \cdot \cos \alpha + \cos x \cdot \sin \alpha}{\cos \alpha} = \frac{c}{a}$$

$$\sin(x + \alpha) = \frac{c}{a} \cdot \cos \alpha$$

denkleminin çözümü yapılır.

Örnek 24

$x \in [0, 2\pi)$ için,

$$\cos x + \sin x = -1$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 25

$x \in [0, 2\pi)$ için,

$$\sin x + \sqrt{3} \cos x = 1$$

denkleminin kökleri nedir?

Örnek 26

$$3 \sin x + 2 \cos x = \frac{\sqrt{13}}{2}$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Örnek 26

$a \cdot \sin x + b \cdot \cos x = T$ ifadesi

$$-\sqrt{a^2 + b^2} \leq T \leq \sqrt{a^2 + b^2}$$

aralığında değerler alır.

Eşitlik bu aralıkta verilmezse denklemin çözüm kümesi boş küme olur.

($a, b, T, x \in \mathbb{R}$)

Örnek 27

$4 \sin x - 5 \cos x$ ifadesinin alabileceği

a. en büyük değer kaçtır?

b. en küçük tam sayı değeri kaçtır?